Kérdéstalány, válaszkétely – humorba formált létmód

Két talmudista vitázik, hogy szabad-e a Talmud tanulása közben dohányozni? Nem tudnak megegyezni, ezért az egyik elmegy a rabbihoz:
– Rabelében, szabad a Talmud olvasása közben dohányozni?
– Nem, nem szabad!
Aztán a másik megy el hozzá, s megkérdezi:
– Rabbi, szabad dohányzás közben a Talmudot olvasni?
– Hát persze, a Talmudot mindig szabad olvasni!

www.zsido.hu/zsido-humor/201-rabbitoertenetek

A kételykérdés és a választétovaság melletti relativizált „igazság" folytonos párbeszéde sugárzik föl ezekből a teorikus talányokból és mindennapi kérdésválaszokból. Egyúttal a nézőpontok, rejtélykeresési technikák, „rabulisztikus" narratívák megannyi előképe, hagyománykövető interpretációja is. Kívülálló bennfentes, mindentudó rákérdező és tekintélykövető tépelődés híve, közösség magabízó tagja és idegen környezet felől is önmagára látó szereplő kételkedése formálja a szóbeszéd, a megkísértés és megértés rítusait. Szóbeli rítusok ezek, de élethosszan állandósult állapotok is, fölötte fontos igény és fenntartott talánykodás végenincs párbeszéde tartja életben őket. Szinte az időnkívüliség és egyidejűség efemer bizonytalansága, de intézményesült védelme is belengi azt a kommunikációt, melynek csízióját talán nem szükséges magyarázgatni. Az élményközösségi impresszió, a közös tudás birtoklása és megszólaltatása nem „a zsidó viccnek", hanem a zsidó humornak, világlátásnak, jelen- és jövőképnek meghatározó alapeleme. Papp Richárd új könyvének, a *Bezzeg a mi rabbink* kötetnek is. Már csak a kontrasztos szereplők mindenkori párban léte, bóher és rabbi örök felvilágosult tudásviszonya, meg a gondolati és szópárbaj mindörökké fennálló mivolta is annyira helyzetfüggő, a résztvevőket is jellemzően leíró, feltételeket is rejtetten körvonalazó természetű, hogy alapvetően meghatározó kultikus eleme is a zsidó humornak. Ami – mint olyan – nemcsak reprezentáció módja, hanem a narratív élcelődés, elbeszélő érzékenység és lingvisztikai cselezés közegében állandósult próbatétel is, melyeknek mindennapi életre, világképre, tudáshorizontra gyakorolt hatása válik átláthatóvá mindenkor.

Értelmező olvasatok, csűrcsavaros humortesztek, mindig öniróniára és életvezetési kritikára fókuszált, jelképdús kettős beszéd… – ez ül véges-végig a „Bezzeg"-kötetben, valódi viccek valódi humorral és valódi közösségi kapcsolatokból fakadóan. A tetszetős érvelés és értelmezésigényes válaszadás ilyetén módjai ebben az olvasói reflexiómottóban alighanem csupán illusztrációk lehetnek, hiszen az élethelyzetek képzelt szituációiban megannyi „zsidós" humorelem megjelenik, amikor élő közösségről van szó. De épp attól, hogy nem sűrített, csupán „csinált", „megcsavart" poén, kissé kitekerten hamiskás válasz fejlik ki belőle, s mégis megmarad eldöntetlen „válasznak", ettől egészen olyanná lesz, mint a zsidó közösségi olvasatok sokasága a lét kihívásai, talányai, szabálykövetései és kis csalásai esetében. Verziók a létre, kérdések a létmódra érvényesen, melyet minden alaposabb világvallás előírásokban körvonalaz, de meghagyja a rejtelmes megértés vagy értelmezés titkait azoknak, akik számára válaszként nem a magyarázat, hanem megannyi újabb kérdés további megfogalmazása lesz az elfogadás megfelelő változata…

Papp Richárd kötetében nem „zsidóviccek" gyűjteményéről van szó, hanem olvasatok olvasatairól, értelmezéskultúrák értelmezéséről, ahogyan azt egy kulturális antropológus – mint maga is a zsinagógai közösség tagja – értelmezni vállalja. Saját hangján a hívőközösség hangját tolmácsolja mintegy, ha úgy tetszik, „előénekel" szinte… Saját tónusában jobbára azt az önkritikus és eredeti kultúrakritikát gyakorolja, amit a Bethlen téri *minjen* közösségéből hoz, s ekként további olvasatra kínál a remélhető olvasónak. Vagyis nem poénok és viccek válogatását vagy „okoskodó" tipológiáját, „humornéprajzát" adja, hanem kulturális antropológiai jelentésuniverzumát annál inkább. Ahogyan a közösség beszél, ahogyan önmagát „adja", „megépíti" és élteti, ahogy mindezt az átbeszélési szertartást élvezi, és így gyarapítja maga is, telítve élcekkel, önkritikával, belátásokkal, megbocsátásokkal, iróniával, világképi cselekkel és narratívák narratíváival… – az utánozhatatlan. Márcsak azért is izgalmas, ahogyan ezt a szerző teszi, mert hiszen Rajta kívül senki sem jár ugyanott és úgy, hogy nemcsak följegyez, gyűjt, szelektál, kérdéskörökbe száraz szét, tematikus válogatásokba rendezi a tipizálható vicceket, hanem belelát és rálát egyszerre, elbeszélő módot talál egy folytonos elbeszélés változatainak „kibeszéléséhez", mely nem „árulás" vagy tanúságtétel, de mindkettő egyszerre, méghozzá a Közösség hozzájárulásával, büszkeségével és szeretetével körülvéve, megerősítve. Kultúra. Értelmezéskultúra ÉS alkotóközösség. Másság a másságban, azonosság az eltérésekben. Pont úgy, mint a kulturális antropológia sok egyéb helyszínén, kutatási terepén és témakörében…, sőt Papp Richárd számos kutatási terepén és könyveiben is.

Ez a feldolgozás kibeszélés, avagy „kifelé" szólásmód, és a Közösség tagjai felé tett gesztus egyszerre, melyen belül a kutatási titkok megtartásának feladata sok esetben a kutató kapacitásának mindvégig próbája is: meddig és miként tud saját választott terepén dolgozni, mennyire vonódik be a figyelme fókuszába került közösség intim rendjébe, s mennyire képes azt is öntesztelő módon kontrollálni, hogy bekerülése-befogadása nem kevesebb, mint fejlődési eredmény. Itt, Papp Richárd új könyvében is hasonlóképpen a titokfejtés szertartásába, folyamatos rítusába kerülünk bele: történnek mindennapos és ünnepélyes rítusok, megformálódik ezek értelmezéséről megannyi élmény és élc, hagyománytartó és -megújító, átélő és újrateremtő gesztus, melyekben a másságuk átélésével együtt élő szereplők megteremtik a titkot, „önjáró lényekként" alakítva-formálva a léthelyzetükre mindig reflexíven, bevontan, érdekelten és nyitottan reagáló nézőpontot. Ez a „kívülálló belülállás" a titok lényegéhez tartozik. Ahogyan *Raj Tamás* a *100+1 jiddis szó* című kötetében összegzi (s Papp Richárd is illőképpen idézi): „A zsinagógához elválaszthatatlanul hozzátartozik a humor. Nélküle talán meg sem lehetne érteni ezt a vallást, ezt a közösséget. Főképp elviselni volna nehéz, akárcsak az életet." (Papp, p. 179). Az „önirónia kontrollja", ahogyan „befelé" is működik, s „a humor ebben a bonyolult történelmi-szociológiai-kulturális mátrixban, az önironikus kontrollal járul hozzá a közösségi ethosz és identitás rugalmas, adaptív és (ezzel egy időben) konzekvens fenntartásához" (Papp, p. 178). Mindez olyanképpen hat, mintha „mindennek kulturális hátterét a transznacionális zsidó kultúra" biztosítaná. De „a multikulturális zsidó világ, amelyben több – gyakran egymással éles vitát folytató – világnézet, identitás, vallási-szellemi vagy akár politikai irányzat van egyszerre jelen, a magyarországi zsidóság társadalmi-kulturális életét is sokszínűvé teszi" (Papp, p. 178). Ezt a közösségi identitást is kifejező, vicc és poén, irónia és keserédes humor, több(es)jelentésű nyelvi leleményesség közegében generálódó „fejlődési eredmény" Papp Richárd szerint „sem fordul bántóan a saját közösség felé, ahogyan mások kritikája, vagy Isten és a vallási tradíció bírálata sem válik a zsidó humor részévé", derűs álláspont marad inkább. Rálátás a saját kultúrára, átélés

az értelmezés folytonos játszmája révén, s kölcsönvéve a másik, a befogadó vagy kirekesztő kultúra aspektusát, kritikai viszonyát, indulatait akár. „Az adaptációs folyamatok és helyzetek (időnként abszurd) szituációin való nevetés pedig hozzájárul a kisebbségi stratégiák folyamatos teszteléséhez. A közösségi határok, 'közelségek' és 'távolságok' elemzése a humor eszközeivel segít a *córesz* elviselésében, és a derű, a *szimhe* megőrzésében" (pp. 178–179). Ez a córeszállapot, a mindennapi élet körülményeinek nehézkessége viszont nemcsak generálja a zsidó humort, hanem kondicionálja, körülményeit adja, jelentésterét korlátozza, mozgatja és széttagolja is. Hullámzásaira és performatív elemeire külső feltételek és belső energiák egyképpen hatnak rá, részecskéiből viszont hullámzásképpen állnak össze hatások, visszahatások, kölcsönhatások, önképek és kultúraimázsok is. Reflektív, a szó interakciós értelmében, válaszadó, válaszkereső, kihívásokban módosuló tartalmát nézve is. Ugyanazzal veszít is, nyer is, mintegy „önkreatívan" érvényesül. Ahol fájdalmasan őszinte, ott is takarékosan nagyvonalú, s ahol kritikusan lát, még ott is a megjelenítés/megjelenés hogyanja válik fő kérdésévé, és mindez a kölcsönhatások közegében is lehet a megengedés, a feloldás-feloldódás, az „elengedés" eszközévé… – vagyis tudássá és teremtéssé is.

Papp Richárd részletesen taglalja könyvében mindazon életvilágbeli kérdésköröket, amelyek a zsinagógai viccek tartalmai, valamint azt is, ami az élethelyzeti, „tematikus" klasszifikálhatósági, csoportba sorolhatósági lehetőségekben mutatkozik (mondjuk például a vicc, tréfa, ugratás, irónia, humor, nyelvi cselek, szimbólumkiforgatás, játék, talányoskodás, „jobbantudás", hochmetzolás, nagyzolás, sztereotípia, önkritika, kreatív torzítás szituatív megvalósulásai, és mindez többféle változatban is). Ugyanakkor nem „vicckatalógust" szerkeszt, ám részben azt is formál gyűjteményéből, merthogy ez a megszemélyesített együttviselkedés a közös és ősi tudásából fakadó vonásként válik láthatóvá még a „tipológiában" is. Az értelemmel telített (mintegy archaikus vagy konstans módon modern) tudáshagyomány a fölhalmozódott és továbböröklődő bölcsességek hangján szólal meg a kötetben fölidézett viccek többségében. S amit ehhez a „közösségi folklórhoz" a helyzetelemzések és jelentésfejtések útján hozzátesz, az világossá válni engedi, hogy nem „oksági összefüggések" jelentéssel telített kauzalitásáról van csupán szó, hanem a furcsa egybeesések „nem logikus" rendszere is határozott karaktert nyer a helyzetfüggőségből fakadóan. A külső megjelenítés és a belső tartalmak szimbolikus feltöltöttsége hasonulóvá válhat, ha a jelentések egységben értelmezése a megismerés eszköze. Vagy legalább a szituatív kommunikációé. A szerző által fölidézett élethelyzetekben és humorforrásokban a jelentéstani egybeesés ugyanis a pszichés beállítódást és a közösségi kommunikációt, tágabban értve az univerzális üzenetek közötti kapcsolatkeresés bölcsességét teszi kimutathatóvá. Ebben a kollektív tudatban jelen van a mindenkori pszichés egyidejűség, a szinkronicitás és a véletlen szerepe is, de mindenkor függ maga a helyzet a (javarészt már ismert vagy valamely változatban már ismerni vélt) viccek elmondásmódjától, előadásától, rögtönzött változataitól is. („Legrosszabb" esetben a legdurvább kritikai értékelés, a még ekképpen is viccbe illő megértés tónusában, mely Papp Richárd összefoglaló fejezetét ebben a címben tartalmasítja: „Hogy lehet egy viccet ilyen rosszul elmesélni?!" (pp. 173-187).

A zsidó (vagy „zsidós") viccelődésnek „kreácsolás" a lényege, vagyis afféle kollektív brikolázs, mely improvizációkkal és közösen megalkotott, „összedobott" eljárásmódban nyilvánul meg, folytonos „újraírást", életvilágból vett tanulságok továbbgondolását és kontrasztját is nyújtva. Ez a lényege, s ez a kreatív élményfeltárás teljesülésének folyamata is. A mesélés maga ugyancsak szituatív alkotás, közös performansz, interaktív együttes élmény, teremtő játék és érzelmi-metaforikus kommunikáció alkotja (meg

és újjá), párhuzamai és verziói az értelmező közösség nyelvén szólalnak meg. A mindenkori „Bezzeg…!" az előrelátó megérzés jelentését hordozza – azt a szituatív jelentésteret formálja meg, mikoron visszaigazolódik a közösségtől a jelentésárnyalatok éppen aktuális formátuma, s ekkor fokozott érvényesség keletkezik, vagyis visszahat a gyülekezet önképére, az identitás egészére, sőt újabb vicceire is. Röviden: a viccmesélés módja tehát éppúgy versengő jelenlét tárgya, azaz hitelesség, érvényesség, kreatív és szituatív állapot függvénye is. Az „előadás" visszafogottsága, pontossága, kiegészítő magyarázat nélkül is megálló egyértelműsége és a poén lakonikus teljessége a legkülönfélébb tárgyakban leli meg táptalaját. A férfiközösség zsinagógai rendből fakadó összetartozása persze „tematizálja" is a tartalmakat, például: életmód, család és párkapcsolat, szexualitás, közösségi konfliktusok, pénz-vagyon-gyarapodáskapzsiság, zsinagógai szertartások, rabbi és a bóherek viszonya, kivagyiságok, gazdagság és córesz, előítéletesség és kitettség, zsidó közösségek közötti versengés, más egyházakhoz és hitvilágokhoz való viszony, zsidóság és társadalmi beilleszkedésének problematikussága, rabbinikus előírások és azok megszegése, eltúlzott hit vagy hitbuzgóság, kontrasztképpen a vallási törvények megszegése. Mindezek kiadós gyűjteménye jelen van magában a kötetben, illusztratív mintaképpen vagy elemzésre méltó példaként. Ugyanakkor – s azt magam sem egykönnyen dönteném el, hogy ez hiányossága vagy zsánere a könyvnek – nem szimplán viccek témakörönkénti rendezése, hanem maga a viccmesélés mint kulturális performansz kap főfényt, s csupán háttérben sűrűn derengve marad maga a primer humor. Ahogyan egy rádiós beszélgetésben Dés Mihály nyilatkozta (nem utolsósorban Papp Richárd e kötetének könyvbemutatóján jeleskedő beszélgetőpartnerként, ki úgyszintén érdemleges zsidó viccgyűjtemény összeállítója), hogy a klasszikus komédia, a római színpad a röhögést, kigúnyolást, megtréfálást részesítette előnyben, a humor kipellengérező, belső feszültséget „szelepként" kioldó jellege a köznapi kommunikáció jelenkorából már javarészt kiveszni látszik, s emiatt is fontossá válik a zsidó humor kitartó életbenmaradása. Sőt tenném hozzá: a viccmesélők életbenmaradása is. Papp Richárd hangsúlyozza itt: a Holokausztról és a kapcsolódó történeti időszakból sem él (tovább) a viccmesélés, viccfaragás, mely csak a hazai sztálinizmus mentális örökségében termeli ki a maga kevéske termékét, társadalom- és hatalomkritikáját (pp. 89–133). S mivel Papp Richárd nem zsidóviccek gyűjteményét kínálja, hanem a zsidó humor természetrajzához járul hozzá kultúrakutató és értelmező-közösséget bemutató munkájában, a zsidó vicc(elődés) megannyi izgalmas példájával, tipológiájával, tónusaival egészül ki a munka, mely alcíme szerint „Így nevet egy pesti zsinagóga" körképét ígéri. De míg az előző, *Kohn bácsi kötet (Miért kell Kohn bácsinak négy hűtőszekrény?)* az „élő humor" közösségében nyújt eligazítást, a „Bezzeg"-kötet a vicc(elődés természete) felé kalauzol inkább. Az előbbi kötetben a zsidó tradícióval és identitásokkal kapcsolatos kommunikációs példatárat kapunk, a Bezzeg-kötet narratívái révén más-más (történeti, identitásválságra jellemző, holokausztreferáló, szocializmus kori, majd jelen idejű, s ha úgy tetszik, „rabulisztikus") megközelítések felé tereli belátó olvasóit. Ami itt az alapkülönbség lehet vicc és humor között, az csak részben a szituatív jelleg és közvetített „üzenet". Sokkal inkább a létfeltételekre választ adó, a problémákat „elengedni", eltávolítani tudó viselkedéstudás. Olyasfajta konstruktum, konstruálni képesség, avagy a humorral társuló önirónia, tréfa és okoskodás, megviccelés és megérintés többlete magában a viccmesélésben, ami mintegy üvegfalat épít a társadalmi tréfálkozás (avagy a „zsidóviccek" tágabb köre) és a viccmesélő-viccbefogadó közösség közé. Nem valamiféle nyelvészeti antropológiai, s nem tisztán történeti az a bölcsesség, amely a zsinagógai gyűjtésben összeáll, hanem inkább érzelmi közösség-

ben és sokrétű kommunikációs miliőben a jelenségek visszás természetét magyarázni képes gondolkodási technológia. Ezért is indokolt, hogy a szerző bár strukturáltan kezeli, de nem merevíti tipológiába a közléstípusokat – nemcsak mert előadásmódjuk nem „mesekatalógusba", hanem mert közös improvizációba illik, ugyanakkor rendszerint individuális párbeszéd és reflexív hatások tükre is.

A Kohn bácsi kötetről egykor még azt írtam: a sztereotipikus és önreflexív képtelenségek egészen pompázatos válogatása, valamint még impozánsabb, mélyebb és intuitív alapon kontextualizált témakörei világlanak fel Papp Richárd e munkájából (2010). A szerző több mint egy évtizede részese a Bethlen téri zsinagógai közösség mindennapjainak, imák, rituálék, beszéd- és értelmezésmódok sűrű világának, melyben a hit, a kultúra átélése, a létmódok szabályozottsága nemcsak mintegy „hardvere" az értékrendeknek, hanem értelmet, tartalmat és interpretációs lehetőséget is adó életvilága. Ezen életmód és életminőség önkreatív és önreflexív szintjein jelenik meg a humor, az irónia, önirónia és világkép mint a környező világgal való szimbiózis régtől fogva legalapvetőbb szintje, amely a hagyomány mintáiba, az önreprezentáció és identitáskifejezés szintéziseibe épül. A futó ismertetés épp a lényeget nem lenne hivatott közvetíteni, hiszen az épp az „elmék szoftverének" alkalmazási minőségeiről szólna, s ezen belül is annyi változatról, ahány interpretáció csak lehetséges, de még ezenfelül plusz egyről, a szerzőéről, aki nemcsak résztvevő megfigyelő, érzékeny befogadó, kritikus válaszadó, elfogult kérdező, hanem ráadásul tudományos receptor is, avagy membrán, amit a humor, irónia, „cinika", önkritika és tohuvabohu befolyásol. Röviden, Raj Tamás szavaival, amit a *„100+1 jiddis szó"* kötetből idéz Papp Richárd: „A zsidó vicc … amit egy nem zsidó sohasem fog megérteni, egy zsidó pedig meg sem hallgat, mert már régen ismeri és sokkal jobban tudja elmesélni" (Papp, p. 175) – éppen azt a képletes képtelenséget teszi saját mércéjévé: hogyan tudja mindezt úgy elbeszélni, hogy abban jelen legyen a vicc maga, az értelmezések széles tartománya, az elmesélhetetlen üzenetek lényege, az érzékenységek félsze, a sértődések sansza, a tudományos túlokoskodás elkerülése, s mindezekkel egyidőben az a roppant mély kulturális vonulat, amit a közfelfogás csak „zsidóviccek" vagy „zsidó humor" néven kategorizál. Papp Richárd – akitől legalább ilyen mélységben a nemzeti és lokális, nyelvi és vallási kultúraköziség következetes felmutatását szoktuk meg, mint ahogyan a vallások különböző típusainak mélyrétegeibe bevilágító olvasatok felmutatását is –, most e kötettel épp arra mutat rá, milyen módon lehet önreflexíven együtt élni saját lehetetlenségeink világával, mások kritikáival, kölcsönösségeink határtalan verzióival, belátásaink kultúraközi eseteivel. A kötet glosszáriuma és bibliográfiája további horizontokat nyit e kérdéskörök tanulmányozójának, de nem feledhető, hogy maga a szöveg hosszú fejezetek tucatjain át „teli-s-teli" van viccekkel, humorral, létkérdésekből és ravasz válaszokból épített szóképzetekkel, „röhögtető" poénokból konstruált világok arcaival.

Mármost, ehhez a korábbi kötethez képest, a második, a „Bezzeg"-kötet nemcsak túllép az előző könyv értelmezési tartományán, de meghaladja azt további komplexitások feltárásával. Legyen szó az identitás, a hitközösség, a világképek, a szakralitás, a beszélőközösségi és élményközösségi együttlét megannyi fontos dimenziójáról, valamiképp kevesebbszer szerepel a „humor" szó, többször a vicc, s talán az ugratás, a nyelvi cselek világnézeti beöltöztetése, s legerőteljesebben a kutatói feladat tudatosítása: a résztvevő megfigyelés, a reflexív gyűjtés, a belátó és értelmezőközösségi attitűd, vagyis Papp Richárd önnön tudományos énjének /közösségi/ vállalása. Misszió, ha úgy tetszik, s nem a „térítő" értelmében, hanem a belátást segítő, érteni és értelmezni engedő, eltérő felfogásmódokat sem kizáró tolmácsolás szerint („Add tovább fiadnak…!"). Összegző zársza-

vában is közli: nem „a” megfelelőt, az „egyedül” vagy kizárólagosan érvényeset tálalja itt, hanem a változó közösség változó, adaptív stratégiáinak változékonyságára is érzékeny variációt mindarról, amit a közösség maga (a viccek és előadásmódjuk formálta szcénában) lehetővé tesznek (pp. 175–187). Egyfajta dramaturg szerepkör ez, avagy színházrendezői attitűd, az „intuitív antropológia” folytatása, ami – az intuitív filozófia és pszichológia mintájára – a tudat érzelmi tartalmait pásztázza a felfogható valóság különbözőségeinek segítségével. Ez jóféle, „tudományos gőg” nélküli eljárás, s nemcsak érzelmi, hanem „értelmi érzékelés” is, a tudat belátásairól, a mindennapi humorról és annak változatairól, egyben a realitásban való eligazodás is a világ adott körülményei között, kellő önkritikával, önreflexióval a jelenségek iránt, és elbeszélhetőségük fontosságának bizonyításával.

Jó, hogy lett második kötet – az értelmezőközösség már az első után is érzékelte, hogy a „gyűjtő” nem „levadászni”, „felgyűjteni” vagy kihasználni akarja, hanem megbecsülni a hívőközösségi örökség tartalmait, átalakulásban is állandósult értékeit. A társas tudás a „kontrollált ismeretanyag” nélkül is termeli, naponta újrakonstruálja megnyilvánulásait, ezért magát a kutatást is megerősíti nem csupán a zsinagógai közösség, hanem a kötet általi reflexiók is. Ritkán jut a „visszatérő” szerepe az antropológus kutatónak, szinte bármely terepen indul feltárásra – kivéve, ha társadalmi terepe egyúttal a saját szerves közössége is. Papp Richárd ezt érdemben és érdemlegesen használta ki – nem csupán szerzőként, hanem az együttérző kutató megvallható szimpátiájának és elkötelezett hovátartozásának fölmutatójaként is.

Papp Richárd (2015). *Bezzeg a mi rabbink. Így nevet egy pesti zsinagóga*. Budapest: Libri Kiadó, Budapest.

Papp Richárd (2010). *Miért kell Kohn bácsinak négy hűtőszekrény? - Élő humor egy budapesti zsidó közösségben*. Budapest: Nyitott Könyvműhely Kiadó KFT.

A. Gergely András

MTA PTI ny. tudományos főmunkatárs;
ELTE Társadalomtudományi Kar,
Kulturális Antropológia Tanszék, óraadó,
címzetes egyetemi tanár